

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlássy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Az államrendőrség

Hogy a rettenetes világégésben külső-belső ellenségtől halálosan megtépázva nem lett az emésztő lángok elhamvadt martaléka a magyar, azt kiváló lelki alaptulajdonságai mellett közintézményeinek köszönheti. A magyar bíróság szállóigévé vált függetlensége és pártatlansága, a magyar államvasutak nagyszerű teljesítőképesége, a magyar posta és távirtda világszerte elismert megbízhatósága, a magyar államrendőrség lelkiismeretes pedantériája, a magyar közigazgatás összehasonlíthatatlanul produktív munkássága voltak a gyűjtőcsatornák, melyeken át a nemzeti érzés és gondolat, a magyar önérték és becsületesség a népszéles rétegeinek, de különösen az intelligens középosztálynak az öntudatába átszivárogtak. Ezek az intézmények voltak a legfélelmetesebb bástyák a rombolók szemében, ezeket némitották, vagy pusztították el legelőbb, de ezek tartották fenn és ápolták is legkitartóbban a hazához, valláshoz és a nemzeti hagyományokhoz való hűséget és ragaszkodást. Ezeket az elmúlt egy esztendő alatt nem egyszer megirtuk és hangoztattuk.

Mindezek dacára is egyetlen budapesti közrendőr mulasztása, vagy megfélemedése elegendő volt ahhoz, hogy a nemzetgyűlés előtt olyan színben tűntessük fel a magyar királyi államrendőrséget, mint amely nem áll hivatása magaslatán és nem végzi súlyos és sorsdöntően fontos feladatát olyan lelkiismeretességgel és ügybuzgósággal, ahogy az az idők komolyságának és az ország eminens érdekeinek megfelelne. Nem akarunk védőiratot szerkeszteni az államrendőrség reputációjának érdekében, sőt hajlandók vagyunk azt is akceptálni, hogy a támadás elhamarkodott felindulás volt inkább, mint a tények és a valóság ismeréséből leszárt komoly kritika, mindazonáltal nem térhetünk véglegesen napirendre a dolog fölött.

Aki tudja, hogy mit jelent ma az országnak, mit jelent existenciánknak és jövőnknek az, hogy rend és nyugalom legyen mindenütt és minden vonalon az országban, az nem fogja az államrendőrség munkáját és működését valódi mértékén alul értékelni. Az tudni fogja, hogy különösen Budapesten, de a vidéken is mily emberfeletti munkát kell kifejtenie a rendőrségnek, hogy megfékezze a rendet és köznyugalmat még a saját bőre árán is megbontani s ezáltal az ország talpraállítását lehetetlenné tenni akaró, titkos forrásokból bujtatott elemet. Tudni fogja, hogy a közbiztonság mindezek dacára is a békebeli állapo-

tok nyomában jár és az államrendőrség ma ugyanazt az elismerő kritikát érdemli ki, mint akkor.

Pedig a rendőrség óriási munkáját példátlan becsületességgel és pendantériával végző személyzet anyagi helyzete semmivel sem rózsásabb, mint akár a bírósági, akár a vasúti, akár a postai, vagy akár más közigazgatási személyzeté. Épenugy küzködnek, szenvednek, nyomorognak ők is. A rendőrlégénység csak még meg lenne valahogy, de a tisztviselői kar ma is 1200—1600 koronás fizetésből koplal. S az ország súlyos helyzete mellett még kilátása sincs az emberségesebb ellátásra. Ez a személyzet, ezek az egytől egyig derék, becsületes jó magyar emberek igazán meg-

érdemlik, hogy ha nem segítünk rajtuk, legalább ne bántsuk őket. Vagy azt akarjuk, hogy az anyagi gondoktól gyötörve, támadásoktól elkedveltenitve, a hivatásuk magasztosságában rejlő lelkiert is elveszítsék és fásult, lelkiismeretlen napszámosok legyenek?

Vagy uzusba veszik a nemzetgyűlésen, hogy a nemzeti hadsereg után lecsépüljék és lebecsméreljék sorban minden közintézményünket és a kacagó, kárörvendő ellenségnek csak a szennyest mutogatva, rosszabbnak és romlottabbnak mutassák be a magyart, mint amilyen valóban?

Mikor használjuk már végre a jobbik eszünket? Mikor szólal már meg a lelkiismeretünk?

Interpellációk napja

Sándor Pál tizezer koronája -- Botrány a folyosón

A nemzetgyűlés mai ülése

Budapest, szept. 10. (N. St. tel. jel.) A nemzetgyűlés mai ülését harmadnapra 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Előző bejelentés után áttérnek az illetékekről szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatására. Első felszólaló Sándor Pál. Nagy elismeréssel szól a pénzügyminiszterről, de nem látja benne azt az erélyességet, amire a mai helyzetben feltétlenül szükség van. Kérdi a pénzügyminisztert, igaz-e az a kijelentése, hogy ezidő szerint nem számíthatunk külföldi kölcsönre s miből fogja a pénzügyminiszter a kiadásokat fedezni. A bankóprás igénybevétele nagyon szomorú volna.

Fangler Béla közbeszól: El kell a hadinyereséget szedni.

Sándor Pál: Vigyázzunk a jelszavakra, mert különben újra lejtőre juttatjuk az országot. Majd rátér arra, hogy a hadseregre szükség van, de ne legyen zsoldos hadsereg, mert ezt nem bírjuk ki. Hozzuk be ismét az általános védkötelezettséget. Ezután a tőzsdéről beszél. A tőzsde a háború alatt valóságos missziót töltött be. Ha a valutára is illetéket vetnek ki, nem marad az országban egy centime sem. Feleslegesnek tartja a sok bankot, perhorreskálja, hogy idegenek a nemzeti vagyont garasokért megszerzhetik. Ha ezt nem tudjuk megakadályozni, mindent elvesztünk. Külföldi kölcsönre van szükségünk, jöjjön az bármelyik oldalról is. A javaslatot elfogadja.

Ezután Bernoldák Nándor szólalt fel s a pénzügyi helyzettel foglalkozik. Majd Gaál Gaszton beszédére refektál. A bolsevizmus nem fog ismét bekövetkezni, ha a megértés és a szeretet útjára lépünk. Nem szabad a társadalmi osztályokat egymás ellen izgatni, mint Gaál tette. (Taps.) A gazdasági bizonyára sokat szenvedett, de nem csuszolt le, hanem felszínre maradt, ellentétben a többi osztállyal.

Gaal: Mert dolgozott.

Bernoldák: Mindenki dolgozott, nemcsak aki kapált és kaszált, hanem a szellemi munkás is. Nem érti azt a pesszimizmust, amivel a gazdasági bizonyos irányban van. — A javaslatot általánosságban elfogadja.

Ezután Rubinek Gyula kereskedelmi miniszter a szabadalomról szóló törvényjavaslatot terjeszti be.

Iklódy Szabó János a pénzügyi bizottság jelentését ismerteti, majd az elnök napirendi előterjesztést tesz.

Ezután Fangler Béla sürgős interpellációt terjeszt elő. Azt látja, hogy újból a liberalizmus ütötte fel a fejét és pénzzel akarják visszaállítani, amire adatai vannak. A Tisza gyilkosság egyik főszereplőjéről van szó, aki ennek a bűnpörnek a főirányítója: Heltai Viktorról. Hogy Heltai Viktor milyen ember, és hogy milyen bűnei vannak, a budapesti ügyészség átiratából konstataható, ezekből kitűnik, hogy lopással van vádolva. Ez a Heltai most Bécsben van.

Ez pénzen gyűjtött tanukat Friedrich ellen. Mikor ő figyelmeztette a rendőrséget, leakarták Heltait tartóztatni, de az salvus conductust mutatott fel, mely szerint joga van a határt is átlépni. Heltai állandóan a Britanniában lakott. Újból figyelmeztetésre ismét leakarták tartóztatni, de Heltai a szemükbe nevetett, mert itt semmiféle hatóság nem foghatja el Heltait, állandóan pénzzel támogatják, fizették, zsidó emberek, így Sándor Pál is adott 10 ezer koronát. Egy János nevű újságíró hamis tanúzásra bír s ez is Bécsbe szökött. Egy Dapsy János nevű detektív is szolgálatába állott s ha soká várnak még az is megszökik. Megállapítja, hogy a jogrend csak egy irányban van: mikor az Ébredő Magyarok Egyesületét kell feloszlatni. A következő interpellációt intézi a honvédelmi és az igazságügyminiszterhez: Van-e tudomása arról, hogy Heltai Viktor János Andorral együtt külföldre szökött X X X X

Ezután Sándor Pál személyes kérdésben szólal fel. Kijelenti, hogy Heltai, mikor kiszabadult a fogházból, odament hozzá rongyosan, pénz nélkül, ő megsajnálta s 10 ezer koronát csakugyan adott neki. Ő annak ad pénzt, akinek akar, ez ellen nem lehet senkinek kifogása.

Utána Oldh Dánjie sürgős interpellációt terjeszt be a lakásinségről s a munkások elbocsátásáról. Ezután az elnök 2 órakor az ülést berekeszti.

Az ülés végén a folyosón Huszár Károly és Fangler Béla között súlyos összetűzés támadt. Fangler Huszárnak azt mondta a folyosón, hogy bizonyítékai vannak arra, hogy Huszár Károly a bécsi Ember és

a magyar kommunisták röpiratait becsempészte és azokat terjeszti, Huszár indígnálódva kikérte azt magának s hangosan ki-keelve, alávaló, piszkos rágalomnak minősítette.

A folyosón nagy izgalom támadt, Huszár az odasiető képviselők és újságírók előtt kijelentette, hogy a vád nem fedi a valóságot s tagadja, hogy valaha utasítást adott volna Friedrich ellen. A bécsi Ember, amit Fangler szerint terjesztett, amerikai időzése alatt laziított a munkásokai ellene. Felszólít mindenkit, hogyha bizonyítékai vannak, álljanak elő.

Ezután Fangler Béla Dinich Vidor és Wein Dezső útján lovagias elégtételt kért Huszártól, aki kijelentette, hogy nem hajlandó lovagias elégtételt adni s nem engedi más utra terelni az ügyet, de a bíróság előtt elégtételt ad.

Bécs tragikus sorsa

A párisi *Figaro* egyik legutóbbi számában ez alatt a cím alatt vezető helyen foglalkozik Bécs város gazdasági összeomlásának kérdésével és miután lefesti a város lehetetlen helyzetét, a cikkíró *Theraud*, a következőket mondja:

— Szabad-e nekünk Franciáknak ezt az összeomlást részvét nélkül nézünk? Nem kétkedünk abban, hogy az idegen segítő bizottságok akciói, így a franciáké is, minden lehetőt megtettek, hogy a szükségét enyhítsék, de a magánoldalról jött segítség csak bizonyos korlátolt téren tud segíteni. *Bécs megmentéséhez azonban nagyarányú kereskedelem megindítása szükséges.*

— Az ántánt, — folytatja tovább, — eddig megelégedett azokkal a tárgyalásokkal, melyekhez Bécsben oly vérmes reményeket fűztek, amelyek eddig hónapról-hónapra eredménytelenül végződtek. Ez a huzódózás növeli a bizalmatlanságot. Biztatást és barátságos szót hallott már a város eleget, tenni kell most oly sürgősen, amint csak lehet valamit, hogy oly helyzetbe jusson, amely lerongyolódásából mielőbb kisegítse...

Theraud azután bizonyítja Bécs politikai, gazdasági és kulturális jelentőségét és befolyását az összes dunai államokra, valamint az egész Keletre vonatkozólag, majd így folytatja:

— A nemzetek szövetségének akcióba kell lépnie és a szükséges mentő intézkedéseket célravezetően megtennie. Az emberiség ki-magasló értékeinek megmentéséről, s egy nagy művészi központnak a fennmaradásáról van szó. A nemzetek szövetségének meg kell óvnia a bécsi tan- és nevelőintézeteket az összeomlástól és Bécs városát nagy kulturálatadatainak teljesítésében támogatnia kell.

... Ehhez a cikkhez az a megjegyzésünk, hogy a segítség elkélne Budapesznek ugyanugy, mint Bécsnek, ha nekünk is volna oly sajtószervezetünk, mely ezt a francia *Theraudok* tudomására tudná hozni.

A Tisza-gyilkosság főtárgyalása

Budapest, szept. 10. (N. St. tel. jel.) A Tisza per mai tárgyalásán Lévai dr. *Dobó István* védője mondta el védő beszédét. Beszédében a forradalmi napok eseményeit boncolgatja. A forradalom szerinte nemzeti és destruktív ellenes volt. Hibáztatja Károlyi Mihály rokonságát, mert az tisztában volt Károlyi Mihály szellemi képességeivel s megakadályozhatta volna, hogy Károlyi a végromlás felé vezesse az országot.

Budapest, szept. 10. (N. St. tel. jel.) A Tisza gyilkosság tárgyalása alkalmával a rendőrség megindította az eljárást *Dietz Károly* volt főkapitány és *Szentkirályi Béla* rendőrtiszt ellen hivatalos hatalommal való visszaélés címen, mivel a forradalom kitörése napján a gróf Tisza őrzésére kirendelt két detektívet visszarendelték. Az ügyészség most visszaküldte az iratokat a főkapitányhoz azzal, hogy az eddigi adatok nem adnak okot az eljárás megindítására.

Ugron Gábor a tanszabadságról

Csaba királyfi vitéz ivadéka a székelymagyarok Rab Székelyországban, bizonyára ököbe szorult kézzel olvassák e lapot, ha egyszer kezdke jut, s megtagadják még ivadékaik is Ugron Gábornak, a székely rabonbánok méltatlan unokájának. Aki nem átalotta beállni a testvér magyar nemzet ősellenségei közé és a nemzetrontó zsidóság védelmére magyar-gyalázó cikket írni a bécsi *Neue Freie Presse*-ben. Cikkét írni, mely gáncsot vet és bemocskolja a fellámadt nemzeti öntudatot, a nemzetönmentő törekvését és egysorba helyezi őt a Gábor Grünök és Göndör-Krauszok becstelen társaságával. Őt, a székelyek egykori ura-tyjának immár méltatlan fiát... A *Neue Freie Presse* szeptember 8-iki számában „Für die Lernfreiheit in Ungarn” című cikkében a következőket mondja Ugron Gábor:

— A bolsevizmus bukása óta uralomra jutott kormányoktól komolyan elvártuk, hogy a jogfolytonosság elvére támaszkodva ott folytatják működésüket, hol a nemzet normális élete megszakadt. Reméltük, hogy a forradalmak tanulságait megszívlelik és mint a nyugati államokban teszik, haladó irányzatot követve *kimondottan liberális, erősen demokratikus politikát folytatnak.* A valóság azonban teljesen kijózanított bennünket. *Ami látunk, az nem haladás, hanem évszázadokra visszavető reakciós irányzata a kormánynak.*

— A kormány reakciós eszközei közé tartozik a főiskolákra vonatkozó numerus clausus-javaslat is. A kormány nyíltan vallja, hogy a javaslat életbeléptetése egyenlő a tanszabadság megsemmisítésével. A javaslat célja nyilvánvalóan a zsidóság kiszorítása a főiskolákról. Meg akarják akadályozni, hogy a zsidó hallgatóság tulsúlyra jusson, s ezáltal a lakossághoz viszonyított arány számát túl lépje. A javaslatban azonban ez a cél nincs kifejezve. Merem mondani, hogy csak azért, mert a békeszerződés bizonyos pontjait akarták respektálni... Majd elismeri, hogy a javaslat indító okai alaposak és helytállóak, mert az egyetemek túlszűfoitak és túlteng a szellemi proletariátus az országban, de kétségbe vonja a javaslat eredményes voltát és kárhóztátja, hogy ily bizonytalan célok érdekében a tanszabadság feláldozassék. Azután így folytatja:

— A javaslat keresztülvitelét korlátozni kell, mert az egyéni szabadságjogot lépázza meg, mert nyilvánvalóan egy vallásfelekezet ellen irányul, mert ellenkezik a demokráciával, mert a szegény ember gyermekét, akit a budapesti egyetemről elutasítottak, nem tudja más egyetemre küldeni. Ez a javaslat helytelen azért is, mert a női hallgatókat szintén kizárja az egyetemről éppen abban az időben, amikor a nők az egész világon széleskörű választójogot kaptak és mert figyelmen kívül hagyja, hogy Magyarországon a főiskolák több, mint két évtizede állnak nyitva a nők előtt. (Azóta van 10 medica között 9 zsidó! Szerk.)

— A javaslat azonkívül még a kormány által tekintetbe vett válogatás szempontjából is keresztülvihetetlen, mert legalább is nagyon nehéz, ha nem lehetetlen, hogy a vallás, vagy mint a javaslat mondja, a fajzat kritériumait felismerjék. Kétségtelenül nem jelent még nagy tévedést, ha a gyanúsított nem a zsidó fajzathoz tartozik, másrészt azonban szinte kizárt dolog, hogy olyan országban, ahol az összes európai népek és fajzatok évszázadok óta keverednek, a fajokat tisztán meg lehessen különböztetni. Tiszta faj sem nálunk, sem más nemzeteknél nem különíthető el. (Ezt nem a rabonbánnak, hanem a zsidónőnek a fia mondja! Szerk.)

Fokozódik a javaslat helytelensége az által, hogy a zsidóságról mint nemzetiségről beszél, holott az egész zsidóság (die gesamte Judentum) magyarnak nevezi magát. (Különösen Erdélyben és a Felvidéken, ugyebár?! Szerk.) *Senkinek sincs joga, bárkire akarta ellenére valamely nemzetiséget rátküldni...* Azután felhossa a felvételi vizsgákról szóló miniszeri rendeletet, s azt mondja, hogy az elemi iskolákról szóló bizonyítvány nem a képességet, hanem a nyert jogot igazolja, — majd így végezi:

— A numerus clausus egész gondolata helytelen tehát, mert nem vihető helyesen keresztül. *Összetépi a tanszabadságot, kultur-exportot idéz elő s kizárja a tehetségek világgüdelmének alap gondolatát. Végeredményben a kultúra megfogyatkozását és a tehetségesek guzsbakötését idézi elő...*

Ennyit mond Ugron Gábor, de bár ezt se mondta volna! Vagy jobb, hogy mondta? mert legalább kibújt a szög a zsákból, s egy rabonbán-fiun láthatjuk, hogy a „vér nem válik vízzé”...

A litván-lengyel viszály

Bécs, szeptember 10. (N. St. tel. jel.) A *Neue Freie Presse*nek jelentik Londonból: A litvánok elhatározták, hogy Suwalkiról lemondanak, de feltétlenül ragaszkodnak Vilna városához, amit a birodalom fővárosának szemeltek ki. A lengyel kormány jegyzékkel fordult az európai hatalmakhoz, amelyben ismerteti az okokat, amelyek a Litvániával való összeütközést előidézték. A litvánok a vörös csapatoknak szabad mozgást engedélyeztek saját területükön, de a lengyeleknek nem, sőt sok helyen fegyveresen is felléptek a lengyelekkel szemben.

Külpolitikánk békés

Bécs, szept. 10. (Nemz. St. tel. jel.) Palágyi Menyhért bécsi újságírónak nyilatkozott Telesi Pál miniszterelnök a külpolitikai helyzetről.

— Külföldi államokban, főleg Németországban nem értik meg Magyarországnak külpolitikáját s a mostani barátságos, békére törekvő politikájával ellentétes hírek látnak napvilágot a külföldi lapokban. Állandó háborus készülődéseinkről írnak, amelyek mondanom sem kell, hogy nem felelnek meg a valóságnak, amelyekkel a konszolidációt és az ipar megindulását akarják megakadályozni. Magyarország az állandó béke és a termelő munka megindulására törekszik.

Gyűjtés a menekültek javára

A trianoni erőszakolt békeszerződés nem csak a békés nyugalmat nem hozta meg, de sok-sok derék család vált hajléktalanná. Nap, mint nap érkeznek az ország elszakított ellenségiől megszállott testrészeiből a menekültekkel és kiutasított véreinkkel telített gyászvonatok. A téli rém jejes szemével rávigyorog a menekültek és kiutasított vagonlókó jajongó hadára. Megmentésük szent kötelességünk. A krisztusi gondolkodás, a keresztényi érzület parancsává vára hívjuk fel olvasóinkat, mikor ígygekezünk megérteni a célt, hogy mentjük meg a menekülteket, hazátlaná vált véreinket. — A belügy-miniszter a menekültek részére országos gyűjtést rendelt el, melyre felhívjuk Debrecen város mindég nemes szívű és adakozó közönséget. Debrecen szabad királyi város népjóléti hivatala felszólítja a város lakosságát, hogy a menekültek fetségélyezésére szeptember 12-én rendezett gyűjtéskor mentül többen járuljanak hozzá a hazafias célhoz. Minden fillér egy könyccseppet szárit fel.

Adakozzunk!
Kétszer ad, ki gyorsan ad!

Friedrich ünneplése

Budapest, szept. 10. (Nemz. St. tel. jel.) A keresztény nemzeti párt az alkalommal, hogy Benkő Gábert Tiszalókon Friedrich párti programmal megválasztották, pártvacsorát rendeztek, amelyen Ereky Károly, Benkő Gábor, Weisz Konrád, Csilléry András, Wein Dezső, Friedrich Istvánt, mint a keresztény Magyarországnak vezéréit éltették.

Az olasz földrengés áldozataiért

Róma, szept. 10. (N. St. t. j.) A felső-olaszországi földrengésnek eddig 350 halottja s több mint 1000 sebesültje van. A segélyezés megindult. A segélyakciónak a király áll az élén.

HIREK

Egy beszéd

hangzott el a nemzetgyűlésen, egy beszéd, mely kiemelkedett a sablonos frázisok ködéből, mert több volt benne a realitás, mint kellett volna. Egy nagyhangú honatya mondotta e beszédet, s arról szólt benne, hogy az állam úgy könnyen nyítsen a terhein, ahogy legkönnyebben tud. Erressze szélnek a tisztviselőt, dobja utcára őket, s adja kulturális intézményeit magánvállalkozók kezére. Ússe meg a dobát a M. kir. Operaház és Nemzeti Színház előtt, s a legtöbbet izéző nyereszkesedőnek adja bérbe azokat hosszú időre. Hogy rá ne fizessen az államkincstár a nemzet kultúraigényeire... Ebben a beszédben annyi tüzetli ridegség, annyi nemzetietlen érzés és gondolat van, hogy nem tudunk mást választani a tisztelt szónok urnak, minthogy szégyelje magát. Szégyelje magát, mert volt lelke kiejteni a száján, hogy utcára dobjuk a magyarság, a nemzet napszámait, szégyelje magát, mert nem állította azt ajánlani, hogy a nemzeti kultúra legerősebb várait druba bocsássuk. Minden jó érzésünk, minden hazafiúi büszkeségünk fellázad e gondolatra és szívünk lelkünk, józan eszünk teljes hevével tiltakozunk ellene. És módfelett resteljük, hogy egy magát kereszténynek nevező nemzetgyűlési képviselő mondta el e beszédet az ország színe előtt... Vajjon mit szólnak az ön választói ehhez, kedves képviselő ur? Alig hihetjük, hogy tapsolnak...!

Vasárnap istentiszteletek

A református templomokban: Nagytemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Kalmár Dániel segédlelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Nagy István segédlelkész. Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Nagy István segédlelkész, délelőtt 11 órakor Konrád Zoltán segédlelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Nagy Jenő h.-lelkész. Kossuth-u. templomban délelőtt 9 órakor prédikál Molnár Ferenc vallásitanító lelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Mezei Béla segédlelkész. Árpád-téri templomban délelőtt 9 órakor prédikál dr Révész Imre lelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Révész Imre lelkész. Ispóty templomban délelőtt 9 órakor prédikál Tóth János lelkész, délután 3 órakor gyermekistentiszteletet tart Kalmár Dániel segédlelkész. Homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor prédikál Erdélyi Sándor segédlelkész.

A Konfirmált Leányok Szövetségében délután 3 órakor a serdülőknek, 5 órakor a felnőtt tagok összejövetele. (Egyház-tér 17. sz. a.)
Az evangélikus templomban délelőtt prédikál Mezei Béla ref. lelkész.

— Fegyelmi vizsgálatok. A közigazgatási bizottság jóváhagyta a Tóth Miklós és Potocsán Miklós ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatot. Tóth Miklós városi tisztviselő és Potocsán Miklós rendőrségi tisztviselő annakidején felebeztek az ellenük elrendelt fegyelmi vizsgálat ellen, de a közigazgatási bizottság elutasította a felebbezést. Tóth Miklós ellen hivatali mulasztás, Potocsán Miklós ellen pedig a román megszállás alatt tanúsított magatartása miatt indult meg a fegyelmi.

— A Csokonai színház viilamos körtői. A Csokonai színházban a leltározás alkalmával kiderült, hogy nagyon sok villamoskörte hiányzik. Heltai és a tanács között megegyezés jött létre, mely szerint a hiányzó villamos világítási testek pótlását magára vállalta Heltai. A pótlás már meg is történt, tekintettel a tegnapi esti ünnepélyes megnyitói előadásra.

— Move-közgyűlés. 1. A főosztály f. hó 13-án (hétfőn) délután 4 órakor a vármegyeház nagytermében közgyűlést tart. Tárgy diszelnők, elnök és titkár alkotmányos után való megválasztása. Kérem a főosztály 20 éven felüli rendes és alapító tagjait, hogy a gyűlésen lehetőleg teljes számmal és pontos időben jelenjenek meg. 2. A Move által hirdett ső, sverterre sib. előjegyzést e hó 15-én lezárjuk. Kérjük a rendelkezést e napig előjegyezni. A titkár.

— Tanévnyitása a kollegiumban. A megnyitói ünnepély, mint értesülünk, nem 12-én, hanem ma 11-én délelőtt 10 órakor lesz. A nagytantermében tartandó istentisztelet után a kollegium disztermében folytatódik az ünnepély.

— A debreceni gazdasági egyesület titkári hivatalában, a vetőmag csávázáshoz szükséges rézgálicra az egyesületi tagok által az utalványok már kiválthatók. A rézgálic ára kilogramonként 30 kor. 60 fillér

— A kiábrándult vörösök. Berlinből jelentik, hogy tegnap hetven német munkás érkezett oda Szovjet-Oroszországból. A visszatértek jelentették a független szocialisták vezéreinek, hogy teljesen kiábrándultak a szovjet köztársaságból s, örülnek, hogy megmenekültek a bolsevista pokolból. Több társuk nem tudott visszatérni, mert a szenvedéseiktől megbetegedtek.

Bajtársi est. Nemes célt szolgáló műkedvelői előadási rendeznek hétfőn f. hó 13-án az Arany-Bika mozi helyiségében a debreceni háziezred katonái, hőgyek közreműködése mellett. Az előadásból befolyó teljes jövedelem a menekülteket illeti. A próbák nagy ambícióval nap-nap után folynak az alkalmi hazafias drámából és vigjátékból, hogy kitűnő előadásban legyen a közönségnek része. A nagy gondalú összeállított műsor a következő: 1. Nyitány „Hymnus” játssza a katonazenekar. 2. Talpra magyar szavalja Debreceni József. 3. Üzenet szavalja Takács Juliska urleány. 4. Rokkant katona dráma 2 felvonásban szereplők: Sáska Lajos, Takács Juliska, Nemes Mihály, Tóth Ferenc, Gedeon László, Bai Gyula, Nagy Sándor, Juhász József kürtös. 6. Messze-messze Cs. korszakban éneklő Debreceni József, hegedűn kíséri Ari József, zongorán kíséri Simon Aurel. 6. Bimbóhullás dráma 2 felvonásban szereplők: Ménes Mihály, Zsibrits Emma, Bodnár Kálmán, Takács Juliska, Dudás Ancsika, Tóth Ferenc, Gedeon László, Juhász kürtös. Szünet, mely alatt a katonazenekar magyar dalokat játszik. 7. Szemetes kuplé éneklő Bai Gyula. 8. Félreértés vigjáték 1 felv. szereplők: Bodnár Kálmán, Bai Gyula, Gedeon László, Nagy Sándor. 9. Sirok beszélnek szavalja Ari József. 10. Nem nem soha, éneklő az összes szereplők. 11. Szózat játssza a katonazenekar.

Az előadás alatt konferál: Debreceni József. Az előadást rendezzi Sáska Lajos. Az érdekesnek ígérkező előadásra jegyek előre válthatók az Arany-Bika mozi pénztáránál.

— Az internáltak látogatásáról. A zalaegerszegi internálói tábor hivatalának határozata folytán a polgármester közhírré teszi, hogy a m. kir. belügyminiszter korábban kiadott rendelete értelmében az ott internáltak csakis fel, vagy lemenő ágbeli rokona, vagy vele közös háztartásban élő hozzátartozója látogathatja meg. A fenti rokonságot igazoló bizonyítványt, mely nélkül a látogatás szeptember 1-től tilos — a városi előljáróság adja ki.

— A pincér szakiskola. A tanács Németh András kezdeményezésére a hajléktalanvá vált pincérszakiskolát a Szent Anna utca 12. sz. alatt lévő kisegítő iskolában helyezte, azzal a kikötéssel, hogy amennyiben a kisegítő iskolában délelőtt előadás folyik, a pincér szakiskola előadásai a délutáni órákban tartassanak és a helyiség fűtéséről, világításáról az Ipartestület pincérszakosztálya gondoskodik.

— A cserkészek ünnepélye a Nagyerdőn. Vasárnap délután 4 órakor tartja meg a debreceni középiskolai cserkészcsapat második nagygyakorlatát a Nagyerdőn, Ladányi Zoltán főhadnagy vezetése mellett. A cserkészcsapat a reálisok, katolikus, református főgimnázium, tanítóképző és a kereskedelmi iskola tanulóiból áll. A nagyerdei végállomáson vasárnap délután a kereskedelmi iskola cserkészcsapata fogja várni az érdeklődő közönséget, s elkalauzolja az ünnepély színhelyére.

— Weisshausz a betörő zseni. Tegnapi számunkban megírtuk, hogy elfogta a rendőrség az állomáson Weisshausz Ignácot, ki a vonatból a rendőrség elől 2 zsák fehérneművel megakart szökni. Tegnapi kihallgatása során elmondta, hogy Nyiregyházaán összesen 20 betörést követett el, s az volt a specialis betörési módja, hogy a gyanútlanul kinyitott utcai ablakokon ugrándozott be. Átadták az ügyészségnek.

— Iskolakönyvek füzetek, rajztömbök, körzők és rajzszerek. Iskolatászkák legjobb bevásárlási forrása Antalffy könyvkereskedése Szentanna és Varga u. sarok.

KIS HIREK

Fiume függetlenségét proclamálják szeptember 12-én. Ezzel sok ellentét elsimul, s nekünk magyaroknak is alkalmunk lesz a lehető legszorosabb viszonyba lépni a független kikötő várossal.

A praktikus angolok nem csupán ordókkal mutatják ki hálájukat nagy fiaik iránt hanem jelentékeny nemzeti ajándékkal. Ujában egyik legnagyobb hadvezérüknek: Haig tábornoknak birtokot adományoztak, melynek értéke a mi pénzünkben csaknem 50 millió korona.

Már telefonálni is lehet a nagy ócenjáró hajókról és azokra is a szárazföldről. A technika terén halad az emberiség a legrohamosabban.

Negyedik osztályt is létesítenek a vonatokon, mert a viteldij nagymérvű felemelése folytán a III. osztályú kocsi zsufolásig megtelnek. A német vonatokon már régen négy osztály van. Nálunk az I. osztályú jegy megvásárlására idestova csak a sikkasztóknak és láncos zsidóknak lesz elég pénzü.

Két és fél millió munkás tömörült a német keresztény szakszervezetekben. Maga a keresztény fémmunkások száma 210 ezer. Mindenütt ébrednek a zsidó mákony bódultságából.

Vajjon miből telik a svájci életre az odaszökött „magyar” zsidó népbiztosoknak, mikor egy napon 3-4 ezer korona is alig elégséges, a mostani valuta szerint?

A tél borzalmaitól való félelem némileg enyhül, ha azt halljuk, hogy szénbányáink már 40 ezer vagon termelnek havonta, s a kitermelést állandóan képesek vagyunk fokozni.

Mindenki Svájcban akar eladni mert annak a pénze a legjobb ma. Az idegen borok beözönlésének csökkentésére most a borvámok felemelését tervezik.

A szenzáció erejével hatott ránk, mikor meghallottuk, hogy Nagy Pál nemzetgyűlési képviselő a botbüntetésről szóló törvény megszavazása miatt kilépett a kormányzó-pártból. A szenzációt az okozta, mert most tudtuk meg, hogy van Nagy Pál nevű képviselő, és hogy tagja volt a pártnak.

— Rendőri hírek. Szerencsétlenség. Mint jeleztük tegnapi számunkban, Dandó Sándor 7 éves Timár-utcai fucska, tegnapelőtt játék közben lebukott egy létráról. Sérüléseivel beszállították a közkórházba, hol tegnap délben sérüléseibe belehalt. — Betörés. Kis József cigányfiú beugrott a napokban a Korponai-utca 4. sz. alatti lakás utcai ablakán és a lakásból egy kabátot akart ellopni, de tetten érték. A rendőrség elfogta és átadta a fiatalok ruak bíróságának, mely az aszói javítóintézetbe küldi a betörő fiút. — Lopások. Kis Juliánna Nyil-utcai lakostól ismeretlen tettesek költözés közben ellopták 2 ezer korona értékű briliáns gyűrűjét. — Révész Lipót Piac-utcai borbélytól ismeretlen tettesek elloptak 1000 korona értékű fehérneműt. A rendőrség elrendelte az ismeretlen tolvajok nyomozását. — A karcagi rendőrség felhívására a debreceni rendőrség elrendelte azok ellen az ismeretlen tolvajok ellen a nyomozást, kik Tirju Ferenc rendőrfelügyelő utipodgyászát megdézsmálták.

— Köszönetnyilvánítás. Felejthetetlen kedves jó anyánk elhunyt alkalmából nyilvánított jóleső részvétért ezúton mondunk hálás köszönetet. 1920 szept. 8. Horváth testvérek.

— A Közalkalmazottak Beszerzési Csoportja felhívja azon tagjait — kik liszt járándóságukat a Csoportból óhajják beszerezni, hogy lisztükönyveiket folyó hó 14-én kedden délután 6 óráig okvetlenül terjesszék be, mert későbbi jelentkezések figyelembe nem fognak vételni.

— Próbabál. Ma szombaton a Royalban 12 óráig. Kezdeté 7 órakor. Az új tanfolyam megkezdődött, beiratásokat még elfogadok. Tisztelettel ifj. Schaff János táncitanító.

— Megérkeztek a legújabb őszi és téli divatlapok Antalffy könyves boltjába, Szentanna és Varga-u. sarok.

A jóvátételi bizottság revideál

Bécs, szept. 10. (N. St. t. j.) Parisból jelentik, hogy ott úgy tudják, hogy a jóvátételi bizottságban a francia javaslat jutott érvényre, amely az összes határozatokat revízió alá veszi. A jóvátételi bizottságban személyi változások is fognak történni.

SPORT

Kisorsolták a bajnoki mérkőzések sorrendjét. Tegnap sorsolta ki a kerület az őszi bajnoki mérkőzések sorrendjét az intézők jelenlétében. Az új beosztás szerint Szolnok is a keletmagyarországi kerülethez fog tartozni. Az őszi bajnoki mérkőzések 19-én kezdődnek.

Balla Zoltán, a DKASE kiváló atlétája, aki a gerelyvetésben és helyből távugrásban ért el szép eredményeket, átlépett a DEAC-ba.

DVSC—DKASE. Vasárnap délután az üggetéri pályán találkozik a két csapat. A vasutas csapat megfogja érezni Német távollétét, bár még így is teljesen egyenrangú ellenfele lesz a DTE-val eldöntetlen eredményt elért DKASE-nak. A mérkőzés 4 órakor kezdődik.

Nyilatkozat. Több oldalról terjesztett híressel szemben kijelentjük, hogy a DKASE sportegylet igazoló bizottságának tisztességéről lemondunk s a tagok igazolásában részt egyáltalán nem vettünk. Mező Sándor kir. ügyész mint elnök. Török Tibor, Dr. Unger József, Márton Dezső, Kontsek László, Török Barna mint az igazoló bizottság tagjai.

Törvénykezés

§ 59 vádlott a gyorsított ötös tanács előtt. Monstre bűnpör tárgyalását kezdte meg pénteken a gyorsított ötös tanács. Hajduhadháznak szinte egész férfi lakossága be van idézve, de van a vádlottak és a tanúk között sámsoni, szováti, bősörményi is. 59 vádlott 49 tanu kapott idézést. A nagy tárgyaló terem zsúfolva van — vádlottakkal. A vádlottak vörös ördök, munkástanácsi, direktóriumai tagok, legtöbbször lopással, zsarolással, orgazdasággal, személyes szabadság megsértésével, hatóság elleni erőszakkal, rablással vannak vádolva. 9 órakor nyitotta meg Nagy Kálmán elnök a tárgyalást. Szavazó bírák: Bereczky László, Benkő Lajos, Koháry József és Dancs György. A vádat Baróthy Zoltán dr. ügyész képviseli, míg a védelmet dr. Kardos Samu, Fráter Pál dr., Fráter Lajos dr., Csálhy Dezső, Ludmány Lajos látták el. A tárgyalás megnyitása után a vádlottak személyi adatait vették fel, ami több mint egy óráig tartott. Elsőnek Bánhegyesi Kálmán kihallgatását kezdték meg, aki 53 rendbeli zsarolással, 9 hatóság elleni erőszakkal, személyes szabadság megsértéssel, orgazdaság bűntettével volt vádolva. A tárgyalás valószínűleg még vasárnap is fog tartani. Ítélet hétfőn lesz.

Színház

Színházi és mozgószínházi irodák jelentése.

A páratlanul nagy érdeklődésre tekintettel a Csokonai színház igazgatósága a »Sylvio kapitány« c. nagy hatású drámát hétfő, kedd és szerda estére is műsorra tűzte. Jegyek még kaphatók a Sylvio kapitány szombati és vasárnap esti előadásaira. Vasárnap délután Szigligeti egyik legszebb népszínműve a »Csikós« kerül színre, mérsékelt helyárral.

Ifjusági oktató előadások az Apollóban. Ma szombaton 4 és 5 órakor, holnap vasárnap délelőtt 11 órakor, délután 3 és 4 órakor elsőrangú Nordisk műsori mutat be az Apolló mérsékelt helyárral.

Cinabár II. Amerikai Cow-boy történet az Urániában. Előadások 6 és 8-kor.

Amerikai Pathé-film: a fehér fogu árcos ember harmadik részét mutatja be az Arany Bika mozi. Előadások 6 és 8-kor.

Henri Bernstein a világhírű francia drámaíró művét az »Édes otthon«-t mutatja be

az Apolló, Eredeti párisi Gaumont-film. A főszerepeket Marcelle Pradot és Paul Capelloni a párisi comedie franciase tagjai játsszák. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

A „Keresztény Fatermelő Szövetkezet“ tagjai aprított és tűréselt

Tűzifára

mázsánként 100 korona előleg befizetéseket eszközölhetnek a Debreczeni Első Takarékpénztárnál. Előjegyzéseket e hó 15-ig fogadjak el. A tűzifa elosztása a jelentkezés sorrendje szerint fog eszközöltetni.

Polyánszky Orest tűzifa és szén-kereskedő
Piacz-utca 58. Szoboszlai-ut 1. sz. Telefon 182.

Pályázat

A debreczeni ipartestületnél üresedésben levő jegyzői állásra hirdetett pályázat szeptember 20-ig meghosszabbított. Felhívtnak mindazok, akik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy kellően felszerelt s a fizetési igény megjelölésével kérvényüket az ipartestülethez zárt borítékban küldjék be. Jogvézettek előnyben részesülnek. — Az állás október hó 1-én foglalandó el.

5—600 literes uj

tölgyfa hordók

literenként 650 kor. árban eladók
a debr. erdőhivatalnál (Nagyerdő)

Pk. 1363.

1920.

Hirdetmény

A hajduböszörményi kir. járásbírósa közölni teszi, hogy Salánki Juliánna, Papp Sándorné hajduhadházi lakos részéről a 28000—1919. Sz. M. rendelet alapján előterjesztett kérelem folytán Pap Sándor és Rácz Zsófia szülöktől 1881. szept. 14-én született, 1900 január 22-én Salánki Juliánával házasságra lépett és 1914 július 28-án a cs. és kir. 39. gyalogezredhez Debreczenbe bevonult és 1914 szeptember 1-én a II. menetszázaddal a harcra ment és onnan utójára 1914. szeptember 27-én tabori postával hazairt Pap Sándor hajduhadházi volt lakos holtnaknyilvánítsa iránt az eljárást a mai napon megindította és az eltűnt részére ügygondnokul dr. Kozma Imre hajduböszörményi ügyvédet rendelte ki.

Felhívja a kir. járásbírósa az eltűntet és mindenkit, hogy abban az esetben, ha az eltűnt életbenlétéről, tartózkodási helyéről, halálának vagy eltűnésének körülményeiről, vagy a holtnaknyilváníts szemponyjából fontos egyéb körülményről, így különösen arról lenne tudomása, hogy az eltűnt a jelzett időn túl még életben volt, ezt a hirdetménynek a bíróságnál kiügyesztésétől számított 60 nap alatt jelentse be a járásbírósnak, mert ellenkező esetben a bíróság az egyébként kiderített tények alapján fog a holtnaknyilváníts kérdésében határozni.

Hajduböszörmény, 1920 június 29.

Korondy sk.
járásbíró.

Lapkihordók

azonnal felvételnek
lapunk kiadójában.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Eladó
több kaptárcs és kasos méhek. Vennék 4—6—10 lóerős benzín vagy gáz fekvő motort Tócskért, István ut 11.

Munkások
tuskófa kitermeléshez jó keresetre felvételnek. — Értekezés mindennap Had házi-utca 5 sz. Mechanikai Tuskó Kitermelő Vállalat.

1 kocsifá
árát takarítja meg, ha nálam 1—2 darab ócsa szövetből sikkes női vagy leánysapkát készített. — Egyház tér 11. Bővebbet házmesternél

Koros Sándor

férfi-szabó üzletében Piac-u. 60.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

Makulatura

kilónként kapható lapunk kiadóhivatalában,

Boroshordók
és 12000 téglia egy használt főzőkonyha és 2 nagy tokos ajtó eladó. — Vár-utca 8.

FORGÁCS I.

műorás
Bádógos-u.

Számológép

teljesen jókarban, 4 soros eladó. Cim a kiadóban.

15 család

méh erős teletőképés törzsek eladó. — Értekezni Szabó István városi hajdunál városházán.

Eladó házhelyek

2—300 négyszögöl területek a Gyermekmenhely mellett Mester-utca végén a Csígekerti-utca és a Balmazújvárosi utra fronttal. Értekezhetni Debreczeni Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17.

KÉSZIT

Központi szeszfőzdeket,
Pálinkafőző üstököt

MENDLOVITS S., kézműves,
Nyirbátor Szabolcsm. Alapított 1890.

Nyomdásztanulóul

felvétetik fizetéssel lapunk nyomdájában 3—4 középiskolát végzett értelmese f.u. — Jelentkezhetni bármikor.

Tankönyvek bekötését

bördíszmü-munkát tartós és izléses kivitelben készít

VARJAS PÁL

könyvkötő, Egyháztér 3. sz.

Zákány József

fuvarozási vállalata

PIACZ-UTCZA 43. SZÁM.

Szabó János

uri szabósága és egyenruházati cikkek raktára Püspöki palota. (Nagytemplommal szemben.)

Kövyáry és Altmann

szűsők, Piac 42. Pannónia épület. Bármilyen szakmába vágómunkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Debreczeni Gazdák Bankja részvénytárs.

Kossuth-u. 17. Kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad a betétek után kamatot ad, értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából bárbe ad (safé deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénztár és bankügyeletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésre áll.

Egy fényképezőgép
kis méretű 300 koronáért eladó Szent Anna- és Varga-u. sarok.

Egy

Milsex 6x-os precíziós látcső ezerszeres nagyítással eladó Antalfynál Szent Anna és Varga-u. sarok.

Cimbalom

igen jó hangú, pedálos eladó, Hadházi-ut 12. I. em. Árpád-tér.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Bathányi-u. 22.
telefon: 1365.

Ügyes

aljavró és kézi leányok felvételnek Szoboszlai Margit Péterfia 15.